

Sygn. akt VIII U 36/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący – Sędzia S.O. Zofia Kubalska

Protokolant – sekretarz sądowy Ewelina Parol

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2016 roku w Lublinie

sprawy M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 14 listopada 2014 roku znak (...) - (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VIII U 36/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 listopada 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że M. S., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, od dnia 1 lipca 2014r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że czynności wykonywane w ramach rzekomo prowadzonej przez wnioskodawczynię działalności gospodarczej miały jedynie na celu skonstruowanie okoliczności i wytworzenie dokumentów potwierdzających rozpoczęcie wykonywania przez odwołującą się pozarolniczej działalności gospodarczej i, co za tym idzie, uzyskanie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego od wyższej, zadeklarowanej podstawy wymiaru składek. Zdaniem organu rentowego, w istocie działania te stanowiły obejście przepisów prawa i jako takie nie mogą stanowić tytułu do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi (decyzja k. 1-3 a.u.).

W odwołaniu od tej decyzji pełnomocnik M. S. zarzucił naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 oraz art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez bezpodstawne stwierdzenie, że wnioskodawczyni nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Wniósł o zmianę decyzji poprzez stwierdzenie podlegania przez M. S. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 lipca 2014r. (odwołanie k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o oddalenie odwołania, przedstawiając argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 6-7).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni M. S. ma wykształcenie wyższe licencjackie, ukończyła studia na kierunku pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna w lipcu 2014 r. Wcześniej, od październik 2011 r. do grudnia 2013 r. pracowała w sklepie (...) na stanowisku kasjer – sprzedawca. Z uwagi na fakt, iż jej umowa o pracę nie została przedłużona, w styczniu 2014 r. skarżąca zarejestrowała się w Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna i przez okres czterech miesięcy była uprawniona do zasiłku dla bezrobotnych. W kwietniu 2014 r. wnioskodawczyni zaszła w ciążę (bezsporne, zeznania wnioskodawczyni k. 19v-20v-21, 53v a.s.).

Od lipca 2014 r. zarejestrowała pozarolniczą działalność gospodarczą - dokonała zgłoszenia do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej od dnia 1 lipca 2014 r. z kodem przeważającej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (...) – „Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami”. Oznaczyła również między innymi kod (...), oznaczający produkcję mebli biurowych i sklepowych (wydruk informacji CEIDG k. 6 a.u.). Wnioskodawczyni od tej daty dokonała również zgłoszenia płatnika składek na druku ZUS ZFA, zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego na druku ZUS ZUA i zadeklarowała przystąpienie do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Zgłoszenie zostało dokonane z kodem tytułu ubezpieczenia...(przedsiębiorcy), dla których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę (bezsporne).

Wnioskodawczyni nie wynajęła lokalu celem prowadzenia działalności. Mieszkała wraz z mężem w domu jednorodzinnym przy ul. (...) w L. (wraz z rodziną siostry zajmującą jedną kondygnację). Nie kupowała także żadnego wyposażenia lokalu ani środka transportu celem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Działalność miała opierać się na sprzedaży obwoźnej, przez internet, (między innymi w serwisie aukcyjnym allegro.pl) własnych używanych ubrań, ubrań zmarłej matki i należącej do niej biżuterii (pierścionki, łańcuszki srebrne, połączone i jeden złoty), ubranek dziecięcych zakupionych wcześniej w tzw. secound handach, starych podręczników szkolnych. Wnioskodawczyni nie zarejestrowała jednak konta na allegro.pl jako sprzedawca, nie zakupiła również szyldu celem powieszenia w bezpośredniej okolicy swojego domu – celem zareklamowania swojej działalności. Poinformowała jedynie swoje znajome o rozpoczęciu działalności i prosiła o przekazanie tej informacji większej ilości znajomych osób.

Sprzedaż odbywała się w gronie znajomych odwołującej się, wnioskodawczyni nie ogłaszała nigdzie faktu prowadzenia działalności, na domu, w którym mieszkała, ani w okolicach domu nie był wywieszony żaden szyld reklamujący działalność M. S..

W ramach działalności wnioskodawczyni sprzedała koleżance D. G. własną, używaną sportową bluzę z kapturem w kolorze czarnym, a drugiej żonie swojego ojca sprzedała połączony łańcuszek za kwotę 50 zł. Nadto, w ramach jej działalności jej ojciec, na podstawie umowy o dzieło wykonał we własnym warsztacie stolarskim zabudowę kuchni na zamówienie indywidualne.

Od 1 października 2014r. wnioskodawczyni korzystała ze zwolnienia lekarskiego w związku z ciążą. Urodziła dziecko w grudniu 2014 r. i od tamtej pory nie podjęła prowadzenia działalności gospodarczej, aktualnie zajmuje się wychowywaniem dziecka (zeznania wnioskodawczyni k. 19v-21, 53v a.s., zeznania D. G. – k. 51v-52 a.s., zeznania E. W. k. 53-53v a.s., zeznania M. W. k. 52v a.s.).

W związku ze zgłoszonym roszczeniem M. S. o wypłatę zasiłku chorobowego za okres od 1 do 29 października 2014 r. organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniające odnośnie okresu podlegania przez nią ubezpieczeniom społecznym i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu wzywając do złożenia kserokopii poświadczonych za zgodność z oryginałem ksiąg przychodów i rozchodów oraz wszelkiej innej ewidencji (faktury, rachunki) prowadzonej działalności gospodarczej (wezwanie k. 11 a.u.).

Wnioskodawczyni w odpowiedzi na wezwanie złożyła oświadczenie, z którego wynikało, że w okresie od lipca do września 2014 r. wyprzedawała rzeczy z domu, podręczniki i swoje ubrania na targowiskach i jarmarkach, zaś

zatrudniony przez nią pracownik na podstawie umowy o dzieło rozpoczął wykonywanie mebli do zabudowy kuchni. Nadto złożyła kopię ewidencji przychodów od lipca do września 2014r., kopie faktury z dnia 26 września 2014r. odnośnie wykonania zabudowy meblowej kuchni, kopie dokumentów wydania towarów z magazynu przez firmę (...), kopie rachunków za materiały budowlane oraz kopie tzw. dowodów wewnętrznych sprzedaży (k. 12-43 a.u.).

W Kompleksowym Systemie Informatycznym ((...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych zarejestrował dokumentację rozliczeniową na drukach ZUS DRA wykazującą podstawy wymiaru składek za miesiąc lipiec 2014 r. w wysokości 9.365 zł, zaś za miesiąc sierpień i wrzesień 2014r. – 7000 zł (bezsporne).

W dniu 14 listopada 2014 r. organ rentowy wydał zaskarżoną w sprawie decyzję (decyzja k. 1-3 a.u.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sądowych oraz aktach organu rentowego oraz na podstawie zeznań wnioskodawczynie, świadków: D. G., E. W. i M. W..

Sąd obdarzył wiarą dokumenty zgromadzone w aktach organu rentowego, a dotyczące zarejestrowania działalności gospodarczej, nie podzielił jednak złożonej przez odwołującą się dokumentacji ewidencjonującej sprzedaż, dołączonej do akt organu rentowego. W ocenie Sądu dokumentacja ta (poza dotyczącą umowy wykonania zabudowy meblowej przez ojca wnioskodawczynie) została stworzona celem wykazania prowadzenia działalności gospodarczej przez odwołującą się. Ze zgromadzonego materiału dowodowego w postaci zeznań świadków wynikało, iż odwołująca się jedynie dwa razy dokonała potwierdzonej przez świadków sprzedaży (w tym jednym ze świadków była macocha skarżącej). W pozostałym zakresie, odnośnie sprzedaży znajomym oraz na targowiskach sama wnioskodawczynie potwierdziła, iż nie wydawała dokumentacji sprzedaży w postaci paragonu lub chociażby potwierdzenia dokonania sprzedaży rzeczy. Równocześnie jednak wywodziła, iż sporządzała wewnętrzną dokumentację sprzedaży rzeczy na własne potrzeby, której kopię dostarczyła do organu rentowego. Zasady doświadczenia życiowego nie pozwalały Sądowi na podzielenie twierdzeń wnioskodawczynie jako prawdziwych w tym zakresie. Sąd podzielił jej zeznania odnośnie rozpoczęcia, rejestracji działalności, poprzedniego zatrudnienia, wykształcenia, rodzaju towaru, który zamierzała sprzedawać w ramach prowadzonej działalności. Nie podzielił natomiast twierdzeń skarżącej odnośnie zakresu prowadzonej działalności oraz ilości uzyskanych dochodów ze sprzedaży, gdyż nie pozwalała na to zgromadzony materiał dowodowy. Odwołująca się nie wykazała, iż prowadziła sprzedaż na targowiskach, wśród znajomych oraz przez internet, między innymi serwis aukcyjny allegro.pl. (...) przedstawiła jedynie dwóch świadków, którzy potwierdzili, że dokonali zakupu używanej odzieży oraz biżuterii. Skarżąca nie przedstawiła także żadnej dokumentacji sprzedaży prowadzonej przez allegro.pl, lub choćby dowodu rejestracji użytkownika jako sprzedawcy w serwisie, choć wskazywała, iż dokonała sprzedaży ubranek dziecięcych przez ten serwis. W toku przesłuchania na rozprawie nie potrafiła w sposób precyzyjny i stanowczy opisać w jaki sposób rozliczyła się z Urzędem Skarbowym oraz w jakiej wysokości podatek odprowadziła tytułem dokonanej sprzedaży. Podała, iż rozliczenia były miesięczne w formie ryczałtowej w wysokości najprawdopodobniej 150 zł, równocześnie jednak stwierdziła, że za 2014 r. zapłaciła 150 zł tytułem podatku, co wskazywałoby na uiszczenie podatku jedynie za jeden miesiąc z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Tym samym nie sposób przyjąć, jak podawała skarżąca, iż samodzielnie (z pomocą macochy) rozliczała się z Urzędem Skarbowym oraz że rozliczyła się z Urzędem Skarbowym za zatrudnionego na podstawie umowę o dzieło pracownika. Świadek E. W. (macocha skarżącej) nie potwierdziła tych okoliczności. Jak wynikało ze zgromadzonych dowodów, pracownikiem skarżącej miała być jej ojciec, zaś Sąd przyjął jedynie za udowodnione, iż ojciec skarżącej – M. W., w ramach prowadzonej przez nią działalności i z uwagi na fakt, iż nie miał zarejestrowanej własnej, wykonał na zamówienie meble kuchenne w należącym do niego warsztacie stolarskim. W tym też zakresie Sąd podzielił zeznania ojca M. W. przesłuchanego w charakterze świadka. Nie podzielił zaś zeznań tego świadka w zakresie jego twierdzeń, iż w czasie realizowania zlecenia produkcji mebli nie wiedział, że jest ona w ciąży, nie kontaktował się z nią częściej niż raz w miesiącu lub też wcale. Zeznania w tej części zawierają sprzeczność – nielogicznym jest bowiem z jednej strony twierdzenie, iż świadek nie widywał się z córką lub widywał raz w miesiącu, nie widział o ciąży do czasu 2-3 miesięcy przed porodem i równocześnie wywodzić, iż jeździł z nią na targ sprzedawać rzeczy oraz do sklepów z materiałami niezbędnymi do wykonania zabudowy meblowej. Sąd podzielił natomiast zeznania świadka w zakresie, w jakim wskazywał, że od czasu urodzenia dziecka nie prowadzi działalności gospodarczej. Oceniając zeznania tego świadka

należało zwrócić uwagę na fakt, iż jako osoba bliska – ojciec wnioskodawczynie, był zainteresowany pozytywnym rozstrzygnięciem kwestii podlegania przez nią ubezpieczeniom społecznym.

Sąd podzielił zeznania świadka E. W., uznając je za wiarygodne. Świadek potwierdziła, iż dokonała zakupu łańcuszka skarżącej za kwotę 50 zł, że skarżąca nie wydawała żadnych dowodów zakupu towarów, nie prowadzi działalności od czasu urodzenia dziecka, zaś świadek wraz z mężem pomaga wnioskodawczynie finansowo w utrzymaniu.

Sąd uznał także za wiarygodne zeznania świadka D. G., jako jasne, logiczne i zgodne ze zgromadzonym materiałem dowodowym w postaci dokumentów. Z zeznań tego świadka wynikało, iż jednorazowo dokonała zakupu bluzy od wnioskodawczynie, świadek nie miała zaś wiedzy aby odwołująca poza tym dokonywała sprzedaży towarów w ramach prowadzonej działalności.

Odwołanie jest bezzasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią przepisów art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.) osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od dnia rozpoczęcia do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Natomiast w myśl art. 11 ust. 2 cytowanej ustawy dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą.

Jak wynika z art. 8 ust. 6 pkt 1 za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Z kolei w myśl art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 584 ze zm.) działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Działalność gospodarczą w rozumieniu art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej wyróżnia kilka specyficznych właściwości, tj. charakter profesjonalny, a więc stały, nie amatorski i nie okazjonalny, podporządkowanie regułom opłacalności i zysku, powtarzalność działań (np. seryjność produkcji, stypizowanie transakcji, stała współpraca itd.) oraz uczestnictwo w obrocie gospodarczym (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1991 r., sygn. akt III CZP 40/91). Co ważne - wykonywanie działalności gospodarczej obejmuje nie tylko faktyczne wykonywanie w celu zarobkowym czynności należących do zakresu tej działalności, lecz także działań zmierzających do zaistnienia takich czynności gospodarczych (czynności przygotowawcze), jak na przykład poszukiwanie nowych klientów, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych. W konsekwencji podjęcie czynności zmierzających bezpośrednio do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej (czynności przygotowawczych) stanowi już o jej wykonywaniu, o ile w ich następstwie doszło do faktycznego jej uruchomienia (wyrok SN z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05; wyrok SN z dnia 23 marca 2006 r., I UK 220/05; wyrok SN z dnia 18 października 2011 r., II UK 51/11).

W przedmiotowej sprawie można przyjąć, iż M. S. podjęła czynności przygotowawcze zmierzające do prowadzenia swej działalności, jednakże w niniejszym postępowaniu nie udowodniła, iż tę działalność realnie prowadziła w sposób zorganizowany i ciągły. Zgodnie zaś z ogólną regułą wynikającą z art. 6 kc, to na niej spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie.

Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego jednoznacznie wynikało, że owszem, w okresie objętym zaskarżoną decyzją, tj. od lipca 2014r. wnioskodawczynie zarejestrowała pozarolniczą działalność gospodarczą i dokonała sprzedaży kilku używanych lub osobistych rzeczy, lecz czynności tych nie można uznać za prowadzenie

pozarolniczej działalności gospodarczej warunkujące podleganie z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym. Czynności podjęte przez skarżącą w ramach prowadzonej działalności miały charakter sporadyczny, incydentalny.

Zdaniem Sądu, w działaniach M. S. brak było także cechy zarobkowości, nierozzerwalnie związanej z działalnością gospodarczą. Zarobkowy charakter działalności gospodarczej oznacza, że celem jej podjęcia jest osiągnięcie zysku, czego logicznym następstwem jest także minimalizowanie kosztów uzyskania przychodu. W realiach niniejszej sprawy nie można stwierdzić, że wnioskodawczyni była zainteresowana faktycznym prowadzeniem działalności gospodarczej w celach zarobkowych. Zdaniem Sądu, fakt określenia tak wysokiej podstawy wymiaru składek z prowadzonej działalności (jak sama skarżąca przyznała – nieadekwatny do przychodów), świadczy jedynie o chęci uzyskania przez skarżącą wysokiego zasiłku chorobowego, do którego zgłosiła roszczenie i następnie zasiłku macierzyńskiego. Zadeklarowana przez nią podstawa wymiaru składek pozostawała w oderwaniu od realnych możliwości finansowych wnioskodawczyni, która dopiero uruchamiała swoją działalność, a co za tym idzie nie miała w zasadzie klientów, zaś pierwszą podstawę wymiaru składek za miesiąc lipiec 2014 r. zadeklarowała na kwotę ponad 9000 zł, mając świadomość, że jest to krótkotrwałe obciążenie finansowe, za które uzyska wysoki zasiłek chorobowy.

Nie budzi wątpliwości fakt, że skarżąca podjęła działania mające wskazywać na formalne rozpoczęcie działalności gospodarczej w postaci zgłoszenia do (...), zawarcia umowy o dzieło w postaci wykonania zabudowy meblowej oraz sprzedaży używanego ubrania i biżuterii. Okoliczność ta nie wpływa jednak na fakt, że z już z samego założenia były to działania mające na celu stworzenie pozorów działalności na krótki okres czasu jaki ubezpieczoną dzielił od daty porodu – lipiec – początek działalności, grudzień - termin porodu.

Zdaniem Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe, będące wynikiem zarówno uwzględnienia wniosków strony, jak i dowodów zgromadzonych w trakcie postępowania w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, dawało podstawę do dokonania ustalenia, że wnioskodawczyni w okresie od dnia 1 lipca 2014r. nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu wskazanych wyżej przepisów. Zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia tejże działalności od wskazanej daty było zatem czynnością pozorną, zmierzającą jedynie do uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Potwierdza to także okoliczność, że po okresie urlopu macierzyńskiego wnioskodawczyni nie kontynuuje tej działalności. Taka z kolei sytuacja pozwala na przyjęcie tezy, iż działanie skarżącej nosi znamiona braku zachowania ekwiwalentności pomiędzy wpłatami z tytułu składek a uzyskiwanymi na tej podstawie świadczeniami. W związku z tym zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa, zaś odwołanie wnioskodawczyni jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Z tych względów i na podstawie powołanych przepisów oraz na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.